

Bütün Qarabağ artıq tam nəzarət altındadır və bildiyiniz kimi, bu ərazi iki il bundan əvvəl işğalçılardan azad edildi. Elə bu günlərdə - sentyabrın 19-20-də şanlı ordumuz separatçılığa son qoydu. Onunla da separatçılığın kitabı bağlandı və Azərbaycan tam suverenliyini bərpa etdi.

İki il əvvəl Qarabağda qalan erməni qeyri-qanuni hərbi birləşmələrinin məğlubiyyəti, tərk-silah olması ilə xunta rejimi devrildi və bütün ərazilərimizdə erməni separatizminin kökü birdəfəlik kəsildi. Elə o gündən də Azərbaycan azad, müstəqil olmaqla yanaşı, ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etdi, Cənubi Qafqazın lider, dünyada isə nüfuzlu ölkəyə çevrildi.

Ötən ilin 18 sentyabrında Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il 31 iyul tarixli "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş əraziləri üzrə şəhər günlərinin təsis edilməsi haqqında" sərəncamına dəyişiklik edilərək daha dörd şəhər günləri təsis edildi - "20 sentyabr - Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhərləri günü".

2023-cü il sentyabrın 19-da başlanan antiterror əməliyyatı 20 sentyabr 13:00-da dayandırıldı. Razılığa əsasən, qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələri silahı yerə

qoyaraq Azərbaycan torpaqlarını tərk etməli oldular. Antiterror əməliyyatı nəticəsində qalib Azərbaycan Ordusu 90-dan çox döyüş mövqeyini nəzarət altına aldı. Beləliklə, 4 şəhərimiz də tam azadlığına qovuşaraq erməni tör-töküntülərindən təmizləndi.

Ağdərə və Xankəndiyə açılan yollar

Ağdərəyə ilk köç karvanı 2023-cü il martın 16-da gerçəkləşdi. 20 ailə - 90 nəfər 30 ildən sonra doğma Talış kəndinə qovuşdu. Ağdərədə ilk Novruz tonqalını da elə yurdlarına dönmən kəndin sakinləri qaladılar. Uzun illər doğma yurdlarından didərgin düşmüş sakinlərin bayram sevinci birə on artdı. Bu günə qədər Talış kəndindən başqa, Ağdərənin Həsənriz kəndinə 566 nəfər (159 ailə), Suqovuşana 592 nəfər (180 ailə), Kolatağa 89 nəfər

(26 ailə), Vəngli kəndinə 83 nəfər (22 ailə) olmaqla, ümumilikdə 1400-dən çox sakin qayıdıb.

Bu ilin martında Həsənriz kənd sakinləri ilə Novruz tonqalını alovlandıran Prezident İlham Əliyev onların da bayramını təbrik etdi. Ağdərəyə səfəri çərçivəsində dövlət başçısı Suqovuşanda ilk yaşayış kompleksinin açılışını edərək, mənzillərə köçən kənd sakinləri ilə də görüşdü. Eyni zamanda kənddə məscidin də açılışı oldu.

Bu gün Böyük qayıdış çərçivəsində Xankəndiyə rəsmi köç gerçəkləşməsə də, orada işləyən, hətta təhsil alanlar var. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaradılan ilk ali təhsil ocağı olan Qarabağ Universiteti ötən il ilk tələbələrini qəbul edib.

Xankəndi erməni separatçılarından təmizləndikdən sonra bir neçə beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərə də evsahibliyi edib. İyulun 3-4-də keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşünün ünvanının məhz Xankəndi seçilməsi, təbii ki, təsadüfi deyildi. Prezident İlham Əliyev tədbirdə çıxışında bu məsələyə toxunaraq bildirdi ki, Zirvə görüşünün Qarabağda, Xankəndidə təşkil edilməsinin xüsusi mənası var: "Ermənistanın işğalından azad edilmiş torpaqlarımızda artıq bir neçə mühüm beynəlxalq

Azadlığın bayramı

Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhər günlərini qeyd edirlər

tədbir keçirilmişdir. Şuşada 2023-cü ildə ECO-nun Nazirlər Şurasını, 2024-cü ildə Türk Dövlətləri Təşkilatının ilk qeyri-rəsmi Zirvə görüşünü və bu ilin may ayında Laçında Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan rəhbərlərinin üçtərəfli Zirvə görüşünü qeyd etmək istədim".

Bir sıra dövlət rəhbərlərinin də iştirak etdiyi ECO Zirvə görüşü Xankəndidən dünyaya bir daha mühüm mesajlar verdi. Eyni zamanda ölkə liderləri də tədbirin Xankəndidə keçirilməsindən məmnunluqlarını ifadə etdilər. Bu gün Xankəndi də sürətlə bərpa edilir. 2023-cü ildən sonra şəhərdə görülmə işlərin nəticəsidir ki, burada artıq qlobal əhəmiyyətli tədbirlər keçirilir, təhsil həyatı başlayıb və insanlar yaşayıb çalışırlar.

"...Biz burada əbədi yaşayacağıq"

Başına müsibətlər gətirilərək soyqırma məruz qalan, qanlı günlərdən keçən, sağalmaz yara alan Xocalıya qayıdış isə ən ümdə, müqəddəs vəzifələrdən biri idi. Təbii ki, Xocalısız Qarabağı düşünmək olmazdı. Məhz elə Xocalının da azadlığı ilə Azərbaycan tam suverenliyini bərpa etdi. Bu gün artıq xocalılılar da öz yurdlarına qayıdırlar. Ötən ilin dekabr ayında Xocalının Balıca kəndi ilk sakinlərini qarşıladı. Bundan sonra isə mərhələli şəkildə Təzəbinə və Xanyurdu kəndlərinə də köç karvanları yola salındı. Suverenlik Gününün ildönümü ərəfəsində isə yeni-yeni yaşayış məntəqələrinə də özəli sahibləri ayaq açdılar. Rayonun Şuşakənd, Badara, Daşbulaq, Seyidbəyli kəndlərində də həyat qaynamağa başladı. Xocalıya indiyədək ümumilikdə 1500-ə yaxın sakin köçürülüb ki, onların yaşayışı, məşgulluğu təmin olunub. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə yalnız keçmiş məcburi köçkünlər deyil, orada təhsil alan, çalışanlar da yaşayırlar. Beləliklə, artıq Xocalı da azaddır və dövlət başçısının da qeyd etdiyi kimi, bu, ədalətin təntənəsidir. Prezident İlham Əliyev bayram ərəfəsində Xocalıya yeni köçən sakinlərlə gə-

rüşündə onları təbrik edərək, Qarabağ diyarında artıq əbədi yaşayacaqlarını vurğulayıb: "... Biz ədaləti bərpa etdik, ilk növbədə öz haqqımızı bərpa etdik, erməni işğalına son qoyduq. Bunu mərhələli yollarla etdik".

Ölkə rəhbəri həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq işlərindən söz açaraq bütün Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru tikinti meydançasına bənzədib: "Qısa müddət ərzində bu gözəl evlərin bərpası, tikintisi, bütün infrastrukturun yaradılması bizim gücümüzü, niyyətimizi göstərir. Əsas odur ki, bütün siyasi addımlarımızın mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Siz - Azərbaycan vətəndaşları, erməni işğalından əziyyət çəkən Qarabağ bölgəsinin sakinləri bu gün ən gözəl şəraitə layiqsiniz. Mən sizi təbrik edirəm, sizə xoşbəxt həyat arzulayıram və biz burada əbədi yaşayacağıq".

Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş rayonlara sonuncu səfəri, sakinlərlə görüşləri bir daha göstərir ki, dövlətimizin prioritet istiqaməti Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində keçmiş məcburi köçkünlərin özəli yurdlarına qısa və təhlükəsiz şəraitdə qayıtmasıdır. Bunun üçün dövlət tərəfindən lazım olan bütün tədbirlər görülür. Elə bunun nəticəsidir ki, 2022-ci ildən başlanan qayıdış nəticəsində bu günə kimi 19 minə yaxın keçmiş məcburi köçkünün yurd həsrətinə son qoyulub. Təbii ki, Böyük qayıdış proqramı mərhələli şəkildə davam edir. Prezident tərəfindən 2027-2030-cu illəri əhatə edən "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın hazırlanması haqqında sərəncam da artıq imzalanıb.

Xocavəndlilərin yurd həsrəti sona çatdı

Dövlət Suverenliyi Günü xocavəndlilərə də ikiqat bayram oldu. Xocavənd Şəhəri Günü ərəfəsində rayonun iki qəsəbə və bir kəndinə köç karvanları yola salın-

dı. Prezident İlham Əliyev səfər çərçivəsində Qırmızı Bazar, Hadrut qəsəbələrinin və Sos kəndinin sakinləri ilə görüşdü. Dövlət başçısı onları təbrik edərək son beş ilin Zəfər tarixi, şanlı tarix olduğunu vurğuladı. "Sizin üçün burada şərait yaradılıb, evlər tikilib, təmir edilib. Bütün şərait var - su, qaz, elektrik, istilik, məktəb, tibb məntəqəsi, yollar. Ən önəmli - bura doğma Qarabağ diyarıdır. Gözəl mənzərəli yerlərdir, hər tərəf dağ, meşə, bulaq, su da boldur. Yəni burada, sadəcə olaraq, rahat yaşamaq, qurub-yaratmaq, uşaqları böyütmək, onlara yaxşı tərbiyə vermək üçün bütün şərait var. Yəni artıq Azərbaycan xalqı bundan sonra sülh içində yaşayacaq".

Dövlət başçısının işğaldan azad olunmuş ərazilərə mütəmadi səfərləri, xüsusən şəhər günləri ərəfəsində həmin rayonlara baş çəkməsi, təməlqoyma, açılış mərasimlərində iştirakı, sakinlərlə görüşü, yeni yaşayış məntəqələrinə qayıdış artıq ənənə halını alıb. Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun hər bir yerində sürətli quruculuğun şahidi oluruq. Otuz il ərzində xarabazarlığa çevrilmiş, viran edilmiş bütün şəhər və kəndlər müasir standartlara uyğun şəkildə qısa zamanda bərpa edilərək özəli sahiblərini qarşılayır. Bu gün Azərbaycan dünyanın heç bir yerində görünməmiş ilklərə imza atır. İllərlə işğalda qalan torpaqlarını öz gücünə azad edən ölkəmiz iqtisadi gücü hesabına da Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirir.

44 günlük Vətən müharibəsindən başlanan şanlı qələbəmiz 2023-cü ildə antiterror əməliyyatı ilə ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpası ilə başa çatdı. Müharibədə qalib gələn Azərbaycan bu gün danışıqlar masasında da qalibdir. Beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinə uyğun olan irəli sürdüyü bütün şərtlər qəbul olunur. Tarixi Vaşinqton görüşü isə bütün bunları rəsmi şəkildə təsdiq etməklə, Azərbaycanın tarixinin şanlı, qüdrətli dövrünü yaşadığını, qalib ölkə olduğunu bir daha göstərdi.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*